

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
міжнародної економіки та менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
Протокол № 5 від 04.12.2015 р.

**Програма
навчальної дисципліни
«Міжнародне науково-технічне
співробітництво»
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладач: к.е.н., доцент Стахорська С. І.

Відповідальний за випуск
зав. каф. к.е.н., доцент Стахорська С. І.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Міжнародне науково-технічне співробітництво» **буде корисна** студентам які прагнуть працювати в органах державного управління, менеджерам, які бажають працювати в міжнародних компаніях пов'язаних з експортом-імпортом продукції, міжнародних організаціях, фінансистам, маркетингологам та власникам приватного бізнесу, які орієнтуються на експорт або імпорт продукції.

Однією з центральних проблем економічної науки є дослідження економічного зростання. Якісні зрушення, що відбуваються в сучасній економіці, свідчать про те, що відбувається перегрупування факторів і джерел, що визначають економічне зростання. Звужуються можливості традиційних ресурсів економічного зростання і домінантою в становленні сучасної моделі економічного росту виступає інноваційна складова у вигляді єдиної цілісної системи інноваційних процесів, продуктів, послуг і навичок практичної діяльності, наукових знань, винаходів, «ноу-хау».

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо використання принципів, методів та інструментів стратегічного управління міжнародним науково-технічним співробітництвом.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

вивчення сутності, функцій та ролі міжнародного науково-технічного співробітництва;

формування стратегії міжнародної науково-технічної діяльності підприємства;

економічне обґрунтування та оцінювання ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні концепції та методологія процесу управління міжнародним науково-технічним співробітництвом, що поширені у світовій науці та практиці.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями): базові знання зі світового господарства і міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний та категорійний апарат щодо обґрунтування та оцінки ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва;

методологічні принципи та складові елементи фінансової стратегії підприємства щодо фінансування інноваційних процесів;

інноваційні теорії та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності;

основні етапи інноваційного процесу та фази життєвого циклу продукту (технології);

основні принципи та підходи до обґрунтування інноваційної політики підприємства;

сучасні економіко-математичні методи та моделі оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів.

вміти:

обґрунтовувати напрямки пріоритетного міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства;

обґрунтувати визначати джерела фінансування інноваційних процесів та враховувати ризики, які можуть виникнути під час фінансування;

розраховувати економічну ефективність фундаментальних досліджень;

визначати ефективність запровадження прогресивної технології;

оцінювати рівень ризику інноваційної діяльності з використанням економіко-математичних методів;

застосовувати економіко-математичні методи та моделі в процесі розробки інноваційно-технологічної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

здійснювати обґрунтування та оцінку ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його

нарощування.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Назва компетентності	Складові компетентності
Обґрунтовувати та оцінювати ефективність міжнародного науково-технічного співробітництва	Визначати місце та роль інновацій у розвитку міжнародної діяльності підприємства
	Своєчасно планувати основні етапи інноваційного процесу та фаз життєвого циклу продукту (технології)
	Обґрунтовувати та забезпечувати прийняття управлінських рішень на основі принципів формування інноваційного механізму розвитку міжнародної діяльності підприємства
	Визначати інноваційну складову розвитку міжнародної діяльності підприємства
	Визначати оптимальні напрямки інноваційно-технологічного розвитку міжнародної діяльності підприємства
	Формулювати цілі та здійснювати стратегічне та оперативне управління розвитком міжнародного науково-технічного співробітництва
	Здатність до вивчення та узагальнення основних принципів вимірювання ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності
	Обґрунтовувати та оцінювати ефективність програм фундаментальних досліджень, прикладних розробок, науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт
	Здійснювати техніко-економічні розрахунки при проектуванні нових виробів та технології їх виготовлення
	Обґрунтовувати доцільності та оцінювати ефективність відновлення технічної бази підприємства
	Застосовувати нові форм організації виробництва та управління міжнародною діяльністю підприємства
	Формувати напрями підвищення ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства

Таблиця 2

**Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
«Міжнародне науково-технічне співробітництво»
за Національною рамкою кваліфікацій України**

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет, цілі та завдання міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства					
Визначати місце інноваційно-технологічного розвитку міжнародної діяльності у загальній системі управління підприємством	Сутність, цілі та завдання міжнародного науково-технічного співробітництва	Знання сутності та місця міжнародного науково-технічного співробітництва у загальній системі управління підприємством	Діагностувати інноваційний розвиток підприємства за умов структурно-мінливого зовнішнього середовища	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розробки та реалізації інноваційних рішень	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових проблем на підприємстві; розробку та реалізацію інноваційних рішень
Тема 2. Науково-технічна складова розвитку міжнародної діяльності підприємства					
Визначати інноваційну складову розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність поняття інноваційно-технологічний розвиток	Знання місця та ролі інновацій у системі господарювання	Аналізувати вплив інноваційних процесів на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати визначення інноваційної складової розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Самостійно визначати інноваційну складову розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій					
Визначати місце та роль інновацій у розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність поняття інновації та їх класифікація	Знання інноваційних теорій та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності	Вміти відокремлювати інновації за різними ознаками	Презентувати результати побудови економіко-математичних моделей	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за коректність і адекватність розроблених моделей
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів					
Своєчасно планувати основні етапи інноваційного процесу та фаз життєвого циклу продукту (технології)	Сутність та складові елементи інноваційного процесу	Знання основних етапів інноваційного процесу та фаз життєвого циклу інноваційного продукту (технології)	Здійснювати обґрунтування господарських рішень на різних стадіях життєвого циклу інновацій	Презентувати результати побудови інноваційного процесу	Приймати ефективні управлінські рішення та відповідати за надійність і точність результатів
Тема 5. Система управління науково-технічним розвитком підприємства					
Обґрунтовувати та забезпечувати прийняття управлінських рішень на основі принципів формування інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність та складові елементи системи управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Знання основних елементів та складових інноваційного потенціалу розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Визначати оптимальні напрямки інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати побудови системи управління інноваційно-технологічним розвитком підприємства	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення інноваційно-технологічного розвитку підприємства.

Закінчення табл.2

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку міжнародної діяльності підприємства					
Розробляти інноваційно-технологічну стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність різних типів інноваційних стратегій	Етапи розробки інноваційно-технологічної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Визначати та розробляти інноваційно-технологічну стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати формування інноваційної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Приймати рішення в умовах невизначеності та відповідати за точність і коректність результатів
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності науково-технічного розвитку міжнародної діяльності підприємства					
Здійснювати обґрунтування та оцінку ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Сутність та значущість критеріїв оптимальності в процесі прийняття інвестиційно-інноваційних рішень	Знання сучасних економіко-математичних методів та моделей оцінювання економічної ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності	Здійснювати вибір методичного інструментарію для оцінювання економічної ефективності інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Презентувати результати визначення найбільш ефективного інноваційного рішення	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення та строки його реалізації

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, цілі та завдання міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства

Міжнародне науково-технічне співробітництва як предмет вивчення. Сутність та місце міжнародного науково-технічного співробітництва у загальній системі управління підприємством. Проблемне поле дисципліни. Предмет та об'єкт навчальної дисципліни «Міжнародне науково-технічне співробітництво».

Мета і завдання вивчення дисципліни. Опанування теоретичних основ управління міжнародним науково-технічним співробітництвом підприємства. Вивчення сучасної практики управління науково-технічним розвитком зарубіжних та передових вітчизняних підприємств. Засвоєння методичного інструментарію діагностування інноваційного розвитку підприємства за умов структурно-мінливого зовнішнього середовища.

Форми організації навчального процесу, методичне та бібліографічне забезпечення курсу. Логіко-структурна схема дисципліни.

Тема 2. Науково-технічна складова розвитку міжнародної діяльності підприємства

Поняття економічного розвитку та циклічності. Інноваційність конкурентних факторів як джерело економічного росту. Сутність та фактори економічної стійкості. Базова модель Р.Солоу. Науково-технічний прогрес та економічний розвиток. Циклічність як форма розвитку економіки.

Місце та роль інновацій у системі господарювання. Втілює інноваційних процесів на розвиток виробництва. Зарубіжний досвід упровадження інновацій. Інноваційні суспільства. Японський досвід використання технологічних змін. Науково-технічні індикатори Південної Кореї.

Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. Наукомісткість сучасного виробництва. Інноваційна складова розвитку ЗЕД.

Тенденції інноваційної активності в Україні.

Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій

Еволюція інноваційної теорії. Визначення інновацій за Й. Шумпетером. Інноваційні теорії економічного розвитку. Теорія «довгих хвиль» М. Кондратьєва. Роль інновацій в еволюції економічної системи.

Поняття новини, нововведення, інновації, інноваційною процесу. Сфера інноваційної діяльності. Система класифікації інновацій. Практичне значення класифікації інновацій. Відокремлення інновацій за різними ознаками.

Типи та функції інновацій. Продуктова, технологічна, сировинна, організаційна, збутова та інфраструктурна інновації. Базові, поліпшуючі та псевдоінновації.

Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів

Життєвий цикл інновацій. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття інноваційного циклу. Фази життєвого циклу інновацій. Інноваційний ланцюг. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Сутність інноваційного процесу. Складові елементи інноваційної діяльності. Основні етапи (наука, дослідження, розроблення, виробництво, використання) та стадії (наука — техніка — виробництво) інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу (американська, японська, європейська та міжнародна). Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів.

Взаємозв'язок інноваційної та інвестиційної діяльності, їх визначальний вплив на ефективність системи господарювання.

Тема 5. Система управління науково-технічним розвитком підприємства

Управління інноваційними процесами. Особливості менеджменту на стадіях життєвого циклу інновацій. Організація інноваційного процесу на підприємстві. Функції управління інноваційною діяльністю.

Особливості та організація управління інноваційною діяльністю підприємства. Інвестиційно-інноваційний потенціал підприємства. Елементи та аналіз складових інноваційного потенціалу. Інтегральний показник інноваційної спроможності підприємства.

Сутність оперативного менеджменту інноваційної діяльності та її контролю. Проблеми та завдання оперативного менеджменту на всіх

стадіях життєвого циклу інновацій. Інформаційна база та її ефективне використання.

Особливості фінансування інноваційних процесів. Стратегія фінансування інноваційної діяльності.

Види фінансування інноваційних процесів. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Сутність ризикового фінансування інноваційної діяльності на базі венчурного капіталу.

Лізингове фінансування та його особливості.

Інноваційний проект як об'єкт фінансування. Критерії та умови оцінювання інноваційного проекту. Класифікація інноваційних проектів. Оцінювання інноваційного проекту. Обґрунтування бізнес-плану інноваційного проекту. Стратегія фінансування інноваційного проекту.

Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку міжнародної діяльності підприємства

Стратегічна спрямованість механізму управління інвестиційно-інноваційним розвитком підприємства.

Розробка інноваційної стратегії підприємства. Принципи її формування та впровадження. Елементи стратегічного вибору: генеральна мета, основні цілі, стратегії, завдання і програми. Види інноваційних стратегій та їх сутність. Співвідношення різних типів інноваційних стратегій. Умови та методи реалізації стратегій.

Сутність та складові елементи інноваційної політики фірми. Змістовна характеристика інноваційної політики. Місце інноваційної політики фірми в загальній стратегії розвитку.

Принципи формування механізму управління соціально-економічної системи. Господарський механізм управління розвитком зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Складові інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Еквівалентність між метою та засобами її досягнення. Врахування всіх аспектів діяльності на підприємстві. Врахування змін внутрішнього та зовнішнього середовища.

Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності науково-технічного розвитку міжнародної діяльності підприємства

Основні принципи вимірювання ефективності інноваційної діяльності. Об'єкт вимірювання ефективності. Два види ефекту: мікроекономічний та макроекономічний підхід.

Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів. Економічне оцінювання соціальних результатів інноваційної діяльності.

Обґрунтування програм фундаментальних досліджень і прикладних розробок. Методологія економічного та соціального оцінювання фундаментальних досліджень.

Оцінювання ефективності науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР). Науково-технічні і соціально-економічні результати завершення НДДКР. Економічний ефект НДДКР, методика його обчислення і розподілу між виконавцями за ступенем реальної участі.

Техніко-економічні розрахунки під час проектування нових виробів та технології їх виготовлення. Принципова схема економічного обґрунтування і оцінювання ефективності нових виробів. Призначення, методика встановлення і перевірки обґрунтованості граничних цін на нові вироби.

Вибір і оптимізація техніко-експлуатаційних параметрів створюваних машин та складної техніки. Методи прогнозування собівартості нових виробів. Значення прогнозування собівартості нових виробів для оцінювання ефективності їх проектування та освоєння виробництва.

Економіка проектування і визначення ефективності прогресивних технологічних процесів. Технологічна підготовка виробництва: принципи організації, зміст, етапи здійснення. Технологічна собівартість виробу і методи її визначення. Економічні розрахунки у процесі виготовлення виробу та обґрунтування нових технологій за їх стадіями.

Визначення економічної ефективності капітального ремонту, модернізації та заміни виробничого устаткування. Оцінювання ефективності заміни спрацьованого устаткування новим порівняно з альтернативними варіантами.

Оцінювання ефективності технічного переозброєння і реконструкції діючих підприємств. Види реконструктивних робіт за їх цільовою спрямованістю. Принципові положення оцінювання ефективності реконструкції (технічного переозброєння) діючих підприємств..

Економічне обґрунтування проектів будівництва нових підприємств

(виробничих об'єктів). Послідовність підготовки передпроектних матеріалів та етапів проектування нових об'єктів.

Еколого-економічне оцінювання проектів. Загальні методичні основи еколого-економічного оцінювання проектів.

Визначення ефективності використання винаходів і раціоналізаторських пропозицій. Економічне оцінювання ефективності функціонування автоматизованих робочих місць (АРМ).

Обґрунтування економічної ефективності придбання та продажу ліцензій. Оцінювання ефективності продажу ліцензій.

Визначення економічної доцільності імпорту устаткування.

Економічне обґрунтування і вибір прогресивних форм організації виробництва. Техніко-економічне обґрунтування створення і діяльності спільних підприємств (СП). Оцінювання доцільності та загальної ефективності створення малих підприємств (МП). Соціально-економічне обґрунтування та вибір раціональних організаційних структур управління.

3. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 3.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 3.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні запитання
1	2
Тема 1. Предмет, цілі та завдання міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства	1. Міжнародне науково-технічне співробітництва як предмет вивчення. 2. Мета і завдання вивчення дисципліни.

Тема 2. Науково-технічна складова розвитку міжнародної діяльності підприємства	1. Поняття економічного розвитку та циклічності. 2. Місце та роль інновацій у системі господарювання. 3. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій. 4. Тенденції інвестиційно-інноваційної активності в Україні.
Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій	1. Еволюція інноваційної теорії. 2. Сутність моделі конкурентних переваг М. Портера. 3. Структурні джерела економічного розвитку країни. 4. Поняття новини, нововведення, інновації, інноваційного процесу. 5. Система класифікації інновацій. 6. Типи та функції інновацій
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	1. Інноваційна сфера та інноваційний процес. 2. Фази інноваційного процесу. 3. Основні етапи інноваційного процесу. 4. Лінійна, сполучена та інтерактивна моделі інноваційного процесу.
Тема 5. Система управління науково-технічним розвитком підприємства	1. Складові та чинники впливу на формування інноваційної політики фірми. 2. Зв'язок інноваційної стратегії з загальною стратегією розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 3. Стратегічний план та його розділи. Умови та методи реалізації стратегій. 5. Методологічні принципи та складові елементи фінансової стратегії фірми щодо фінансування інноваційних процесів. 6. Характеристика різних видів фінансування інноваційних процесів.
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку міжнародної діяльності підприємства	1. Складові інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 2. Формування інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 3. Розробка інноваційної стратегії підприємства.
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності науково-технічного розвитку міжнародної діяльності підприємства	1. Класифікація завдань з економічного оцінювання нових виробів на різних стадіях їх життєвого циклу. 2. Послідовність робіт у процесі економічного обґрунтування і оцінювання ефективності нових конструкцій машин і устаткування. 3. Економічне обґрунтування і вибір технологічних процесів 4. Склад витрат і втрат при ремонті (модернізації) та заміні спрацьованого і застарілого устаткування. 5. Основні показники ефективності автоматизації підготовки й прийняття управлінських рішень. 6. Особливості методики економічного обґрунтування придбання ліцензій. 7. Основні принципи раціональної організації виробництва.

4. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять
1	2
<i>Змістовий модуль 1.</i>	1. Кількісний аналіз елементів інвестиційно-інноваційного процесу. 2. Розрахунок показників економічності прийнятих проектних рішень. 3. Розрахунок економічної ефективності фундаментальних досліджень. 4. Визначення витрат на проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. 5. Вибір техніко-експлуатаційних параметрів нових виробів та визначення їх собівартості. 6. Визначення ефективності запровадження прогресивної технології. 7. Визначення економічної ефективності капітального ремонту, модернізації та реконструкції підприємства. 8. Обчислення показників ефективності закупівлі ліцензій. 9. Визначення економічного ефекту від імпорту устаткування та відносного показника ефективності витрат. 10. Визначення економічної доцільності створення та функціонування спільних підприємств. Колоквіум.

5. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
1	2	4
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади прийняття господарських рішень		
Тема 1. Предмет, цілі та завдання міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем: «Аналіз тенденцій розвитку інноваційної складової економіки України» та «Причини нерівномірності інноваційної активності в умовах ринкової економіки»	Презентація результатів
Тема 2. Науково-технічна складова розвитку міжнародної діяльності підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем «Специфіка інноваційної діяльності в країнах-лідерах», «Інноваційні теорії та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності», «Інновація як джерело сучасного економічного зростання», «Ознаки поняття «інноваційна економіка». Виконання ІНДЗ	Захист індивідуального завдання

Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем: «Поняття продуктивних та процесних інновацій», «Система кодування інновацій» Виконання ІНДЗ	Письмова контрольна робота за темами 1 і 2. Захист індивідуального завдання
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи, підготовка до колоквиуму. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Основні етапи інноваційного процесу та фази життєвого циклу продукту (технології)». Виконання ІНДЗ	Захист індивідуального завдання
Тема 5. Система управління науково-технічним розвитком підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з тем: «Принципи формування механізму управління соціально-економічної системи», « Сутність та складові елементи інноваційної політики фірми». Написання публікації на тему «Інноваційна політика підприємства». Виконання ІНДЗ	Письмова контрольна робота за темами 3 і 4. Захист індивідуального завдання
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку міжнародної діяльності підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Підготовка до семінарського заняття з теми. «Особливості організації управління дослідженнями, розробками та впровадженням інновацій». Виконання творчого завдання «Формування стратегії інноваційно-технологічного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства» Виконання ІНДЗ	Презентація результатів
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи, підготовка до колоквиуму. Підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми «Принципи оцінювання	Письмова контрольна робота за темами 5-7. Захист

науково-технічного розвитку міжнародної діяльності підприємства	економічної ефективності інноваційних проектів» Підготовка презентації ІНДЗ	індивідуального завдання
---	--	--------------------------

5.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену з даної навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Тема ІНДЗ: *«Формування стратегії науково-технічного розвитку міжнародної діяльності підприємства»*

6. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 6.1 і 6.2).

Таблиця 6.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни (лекційні заняття)

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Предмет, цілі та завдання міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства	Лекція проблемного характеру з питання «Тенденції розвитку інноваційної складової економіки України», робота в малих групах, пре-

	зентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 2. Науково-технічна складова розвитку міжнародної діяльності підприємства	Міні-лекція з питання «Правові основи інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та інших суб'єктів господарювання», банки візуального супроводу
Тема 3. Становлення та розвиток теорії інновацій	Лекція проблемного характеру з питання «Сутність сучасного етапу науково-технічної революції», робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	Міні-лекція з питання «Державна підтримка розвитку інноваційної діяльності в Україні», робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 5. Система управління науково-технічним розвитком підприємства	Лекція проблемного характеру з питання «Фінансування інноваційної діяльності підприємств України», робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку міжнародної діяльності підприємства	Лекція проблемного характеру з питання «Організаційні засади інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства»
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності науково-технічного розвитку міжнародної діяльності підприємства	Міні-лекція з питання «Визначення техніко-експлуатаційних параметрів нових виробів та визначення їх собівартості», банки візуального супроводу

Таблиця 7.2

**Використання методик активізації процесу навчання
(семінарські та практичні заняття)**

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
Тема 1. Предмет, цілі та завдання міжнародного науково-технічного співробітництва підприємства	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: «Умови, за яких інновація стає товаром. Формування попиту на інновації»	Семінари-дискусії, презентації
Тема 4. Сутнісна характеристика інноваційних процесів	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: «Планування інноваційної діяльності»	Семінари-дискусії, презентації

Тема 5. Система управління науково-технічним розвитком підприємства	<i>Завдання 1.</i> Формуванні інвестиційно-інноваційного механізму розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі
Тема 6. Формування інноваційної стратегії розвитку міжнародної діяльності підприємства	<i>Завдання 2.</i> Вибір техніко-експлуатаційних параметрів нових виробів та визначення їх собівартості	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі
Тема 7. Економічне обґрунтування та оцінювання ефективності науково-технічного розвитку міжнародної діяльності підприємства	<i>Завдання 3.</i> Виявлення і аналіз факторів підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі, комп'ютерна симуляція, метод сценаріїв, презентації

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком : навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. – Суми : Університетська книга, 2015. – 324 с.
2. Інноваційний менеджмент: Підручник / Череп А.В., Пуліна Т.В., Череп О.Г. – К.: Кондор, 2014. – 452 с.
3. Інноваційний менеджмент. Школа І.М., Бутирська І.В.
4. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент. Навчальний посібник. — К: Центр навчальної літератури, 2007. — 400с.